

SİMİT ve PEYNİR'le "BİLİMİNSANI ÖYKÜLERİ"

Ada
Augusta
Lovelace

(1815-1852)

Yazan ve Çizen:
Bilgin Ersözülü

1822 yılında ve İngiltere'nin başkenti Londra'dayız. Küçük Ada'nın soylu bir aileden gelen annesi ve ünlü bir şair olan babası yıllar önce ayrılmış. Ada annesiyle birlikte büyük bir konakta yaşıyor. Ada o gün, daha önce hiç görmediği bir aletle tanışmış...

Birler basamağında
3 boncuk olsun, onlar basamağında 7,
yüzer basamağındaysa 4. Eder 473.
473'ten 96 çıktırı...

3'ten 6 çıkmaz,
13'ten 6 çıktı, kaldı 7. Mır mır mır...
377! Hadi şimdi o şişlere dizdiğin şekerleri
yiyelim Ada. Şiş kebaba bayılırım ama daha
önce hiç "şiş şeker" yememişim!
Aklınla bin yaşa sen!

Bak sen
şu işe!

Ha ha ha!
Seni hayal kırıklığına uğratmak
istemem Simitçiğim ama onlar şeker
değil, boncuk. Masada duran alet de
bir "abaküs", yani sayı boncuğu.

Annesi Ada'nın matematiğe yatkınlığını fark etmiştir.

Böyle hesaplar
yapabildiğine göre
belli ki sen de benim gibi matematiğe
düşkün biri olacaksın kızım.

Anneciğim,
bunlarla uğraşmak
çok eğlenceli

Ne öğrenirse öğrensin
bir bilimsani insanlığa
şiş şekeri bulmaktan daha
büyük ne gibi bir katkıda
bulunabilir ki şu hayattal!

Ay, taktın şiş şekere!
Unut onu, unut! Yok öyle
bir şey Simit!

Ne yazık ki Ada'nın sağlığı pek iyi değildir. Sık sık tutan
baş ağrısı nöbetleri onu yatağa düşürür. Bu rahatsızlığı
neredeyse bir yıl sürer.

Ne olur
kızıma bir şey olmasın,
bir an önce iyileşsin.

Ay canım!
Hadi Peynir, bir şişe kolonya alıp
Ada'yı ziyarete gidelim.
Sıkılmıştır evde.

Çok düşüncelisin
Simitçiğim, aferin sana.

Sonunda sağlığına kavuşsa da Ada yaşantıları gibi okula gidemez. Eğitimini evde özel
öğretmenlerden aldığı derslerle sürdürür.

Aferin size küçük hanım.
Doğrusu bu problemi çözebileceğinizi
sanmıyordum. Çok çabuk öğreniyorsunuz.
Üstelik yeni çözüm yolları da
bulabiliyorsunuz.

Teşekkür ederim
öğretmenim.

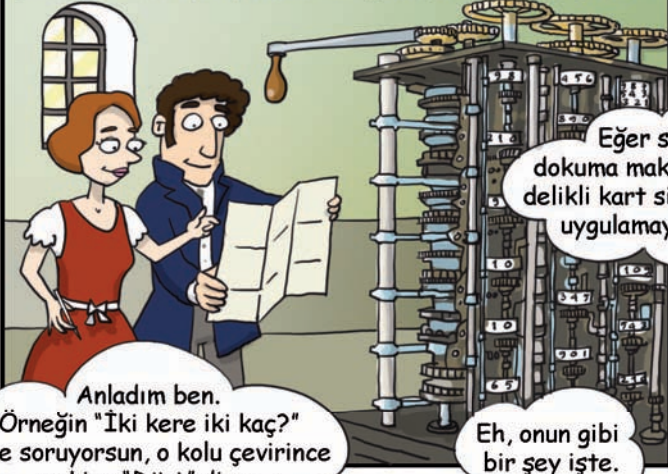
Geçmiş olsun Ada.
Hastalığın yüzünden hayata
küsmedin ya, bravo sana.
Kolonya alır mısın?
Ferahlatır.

Şu çiçekleri nereye
koysak ki?

Ada Augusta Lovelace
dönemin bazı bilimsanlarıyla
da tanışır. Bu insanlar
arasında hayatını en çok
etkileyecek olan kişi,
Charles Babbage adında
bir matematik profesörüdür.

O dönemde Babbage hesap
yapmaya yarayan bir makine
tasarlamaya çalışmaktadır.
Henüz 17 yaşında olan Ada,
kendini bir anda bu projenin
içinde bulur.

Babbage'ın tasarımı aslında tarihin ilk otomatik hesap makinesidir.

Anladım ben. Örneğin "İki kere iki kaç?" diye soruyorsun, o kolu çevirince makine "Dört" diyor.

Eh, onun gibi bir şey işte.

Babbage'ın makinesi başka uluslardan biliminsanlarının da ilgisini çekmiştir. Ada makine hakkındaki farklı düşünceleri de öğrenmek için Fransızca yazılmış bir yazıyı İngilizceye çevirmeye koyulur. Bu süreçte makinenin yapabilecekleri üzerine bol bol düşünme ve yeni fikirler üretme olanağı bulur.

Bu harika bir fikir! Lütfen aklınıza başka fikirler de gelirse söylemeye çekinmeyin. Ben hemen çalışmalara başlıyorum!

Delikli kart mı? O da ne?

O dönemde yeni keşfedilen bir sistem Simitçiğim. Kartların üzerine belirli bir düzende delikler açılıyormuş. Dokuma makineleri de bu deliklerin dizilimine uygun olarak kumaşların üzerine farklı desenler işleyebiliyormuş.

Çeviriyi yaparken Ada'nın aldığı notlar, çevirdiği yazıdan çok daha yenilikçi fikirler içermektedir.

Bu makine ileride matematik hesaplarından çok daha fazlasını yapabilir Bay Babbage.

Zekânıza ve hayal gücünüze güvenim sonsuz Bayan Lovelace.

Yine de şiş şekerden daha iyi bir fikri olamaz bence!

Dur bakalım, olur mu olmaz mı göreceğiz!

Ada, o güne kadar kimsenin aklına gelmeyen fikirler üretir. Bir "programlama dili" oluşturmak aklına gelir. Böylece makinelere pek çok başka iş yaptırılabilir!

Yani?

İki karecik kaldı Simitçiğim. Onları da okuyunca şiş şeker mi önemli, bu mu anlayacaksınız!

Ada'nın delikli kartlarla ilgili çalışmaları ve bu kartlarla kullanılacak makinelerin yapabileceği işlerle ilgili düşünceleri bugün bilgisayar dünyasında "programlama" dediğimiz kavramın temelini oluşturur.

Vay canına! Ada Abla bilgisayarı mı düşünmüş yani?

Evet Simitçiğim. Aynen öyle.

Eh, Ada Abla'nın hakkını vermek lazım. Bu şiş şekerden bile daha büyük bir başarı.

Şiş şekeri insanlığa sunma görevi de sana kaldı işte!

Ne yazık ki Ada yakalandığı bir hastalığa yenik düşer ve henüz 37 yaşındayken hayata veda eder. Yüz yıldan fazla bir süre sonra bilgisayar çağı başlar. Ada Lovelace, yaptığı çalışmalar nedeniyle ilk bilgisayar programcısı olarak kabul edilir. 1970'li yıllarda geliştirilen bir programlama diline de onun anısına ADA adı verilir.

